

QUEER FANZINE PATS
NUMMER 16/DEC '96
KOST TWEE GULDEN

PATS REDACTIONEEL

DE PATS IS EEN ONAFHANKELIJK FANZINE VOOR POTTEN, FLIKKERS EN ANDERE QUEERS. HET VERSCHIJNT IEDER KWARTAAL EN WEL IN MAART, JUNI, SEPTEMBER EN DECEMBER. PRIJS PER NUMMER IS TWEE GULDEN. WIL JE EEN ABO? MAAK DAN ACHT GULDEN (OF MEER) OVER OP GIRO 737473 T.N.V. PATS IN UTRECHT EN JE KRIJGT DAN EEN JAAR LANG DE PATS TOEGESTUURD. DE PATS IS OOK IN DE LOSSE VERKOOP VERKRIJGBAAR BIJ ONDER ANDERE:

VROLIJK - PALEISSTRAAT 135, AMSTERDAM

HET FORT VAN SJAKO - JODENBREESTRAAT 24, AMSTERDAM

PHOENIX - 1e PYNACKERSTRAAT 138, ROTTERDAM

ACU/SCHISM - VOORSTRAAT 71, UTRECHT

DE ROOIE RAT - OUDEGRACHT 65, UTRECHT

ROSA - GROTEMARKT 30 A, GRONINGEN

MANIFEST - HOOGLANDSEKERKGRACHT 4, LEIDEN

ASSATA - 2e WALSTRAAT 21, NIJMEGEN

INFOWINKEL ARNHEM - WIELAKKERSTRAAT 20, ARNHEM

BOEKENNEL - GROTE BERG 11, EINDHOVEN

DE REL - HERTOOGSTRAAT 2, EINDHOVEN (1e zaterdag v.d. maand)

DE RODE HOND - BUITENOM 215A, DEN HAAG

VERKOOP BELGIË

VIA PATRIEK OF MARLEEN (ANTWERPEN) 031231-1584

HEB JE REACTIES INGEZONDEN STUKKEN OF BERICHTTEN?
WE ZIEN ZE GRAAG TEGEMOET! STUUR ZE OP NAAR:
PATS POSTBUS 19052 3501DB UTRECHT DE SLUITINGSDATUM
VOOR DE VOLGENDE PATS IS HALF FEBRUARI 1997

ESPERANTZO! INTERVIEW

De laatste jaren worden er steeds meer initiatieven ontplooid door mannen die van mannen houden en vrouwen die van vrouwen houden met een multikulturele achtergrond. Dit om zelfhulpgroepen op te zetten die opkomen voor hun belangen. De bekendste hiervan is ongetwijfeld Strange Fruit uit Amsterdam. Maar ook in andere steden zijn groepen opgezet. Een aantal voorbeelden hiervan zijn Brown Blossom in Nijmegen, Gay Cocktail in Rotterdam en Esperantzo in Eindhoven. Wat beweegt hen en waarom zetten zij deze groepen op? Pats hield een interview met twee leden van Esperantzo uit Eindhoven om een antwoord te krijgen op deze en andere vragen. Kyung-Hwa en John vertellen.....

OVER ESPERANTZO!

In 1994 werd Esperantzo opgezet, eerst nog als onderdeel van Gay Cocktail maar al spoedig als zelfstandige groep. De eerste tijd kregen wij nog begeleiding van de homo emancipatie werker in Eindhoven maar ook hiervan hebben we ons losgemaakt. De bedoeling is nu dat we snel tot een stichtingsvorm komen zodat we totaal onafhankelijk kunnen functioneren. Wel vragen wij aan de gemeente Eindhoven subsidie want zonder geld kun je weinig. Dit wat het formele betreft.

Vanaf het begin streeft Esperantzo er naar te laten zien dat homoseksualiteit ook onder allochtonen bestaansrecht heeft. We streven naar zelfacceptatie en zelfbewustzijn.

Naar ondersteuning van elkaar en naar versterking van onderlinge contacten. Esperantzo is daarbij vrij toegankelijk voor iedereen, ongeacht seksuele voorkeur, geslacht, leeftijd of etnische achtergrond. We richten ons op drie aandachtsvelden. Het houden van *Esperantzo-meetingen*, het geven van *voorlichtingen* en het opzetten van een *telefonische hulplijn*.

De Esperantzo-meetingen worden gehouden in Burgers in Eindhoven. Deze meetingen worden gehouden om mensen met elkaar in contact te laten komen. Dit in een informele sfeer met eten.

Voorlichting geven over Esperantzo doen we zelf. Ook willen we voorlichting geven over Aids. We proberen daarbij de voorlichting zo goed mogelijk op onze doelgroep af te stemmen. In de toekomst denken we er over om scholen te bezoeken. Onze doelgroep te bereiken blijkt echter lang niet zo gemakkelijk. Het is nog steeds een van onze grootste vragen, hoe doe je dat?

Het idee om een telefonische hulp en informatie lijn op te zetten komt vooral voort uit de ervaring hoe moeilijk het is om mensen te bereiken. De drempel voor niet-Nederlandse mensen met homoseksuele gevoelens is nog steeds erg hoog, ook bij ons blijkt dat. Door mensen in de gelegenheid te stellen om desgewenst anoniem hierover via de telefoon te praten hopen we deze drempel te verlagen.

Verder geven we ook twee keer per jaar een feest. Deze werden gehouden in Burgers waar ook potten en flikkerkafee De Rel plaats vindt.

De afgelopen twee jaar is er natuurlijk ook heel wat afgekletst en vergaderd.

We hebben die twee jaar veel geleerd. Het bleek o.a. dat het moeilijk was om 'oudere' mensen te benaderen en te bereiken.

We willen ons nu meer toeleggen op jongeren, hoewel we de ouderen niet uit sluiten. Mensen bij elkaar brengen is een van de belangrijkste dingen waarop we ons nu willen toeleggen. Ze bij elkaar brengen, elkaars verhalen te horen, en in onderlinge solidariteit te werken aan mogelijkheden en veranderingen voor de toekomst. Daarmee willen we aan het werk gaan!

OVER INTEGRATIE EN HET C.O.C.

Aan de term integratie hebben we eigenlijk een hekel. Men heeft er geen idee van hoe moeilijk dat eigenlijk is voor lesbische en homoseksuele allochtonen. In feite hebben zij een 'dubbele handicap'. Er wordt van je verwacht dat je integreert maar zo'n proces moet dan wel van twee kanten komen. Probeer maar eens als allochtone lesbische vrouw of homoseksuele man te integreren in het C.O.C., het homoseksuele 'Nederlandse bolwerk'. Zo wordt het tenminste vaak ervaren. Er ligt daar sowieso al een drempel, er binnen gaan is jezelf confronteren met je homoseksueel zijn. Deze blijkt al vaak voor 'Nederlanders' te hoog, kun je nagaan hoe het is voor allochtonen. Het C.O.C. heeft zich nooit gericht op allochtone homoseksuelen als doelgroep. Pas de laatste tijd is er enige beweging. Zo hebben we laatst een voorlichting gegeven over 'homoseksualiteit en allochtonen' voor het C.O.C.. Zaken die voor ons bekend zijn waren voor de meeste C.O.C.-ers totaal onbekend en nieuw. Wij dachten dan ook bij onszelf hier moet nog veel werkverzet worden. Naar onze mening moet voorlichting afgestemd worden op degene die voorgelicht wordt. Wat integratie in het algemeen betreft, wij denken dat separatie altijd vooraf gaat aan integratie.

Als zodanig, als groep vrouwen die van vrouwen houden en mannen die van mannen houden met een allochtone achtergrond, heeft men zich nog niet voluit kunnen manifesteren en emanciperen. Integratie is dan ook van een tweede orde.

OVER CULTUURVER- SCHILLEN

Homoseksualiteit wordt in de verschillende culturen heel verschillend beleefd en vormgegeven. Er zijn veel culturen waar homoseksualiteit an sich gewoon niet bestaat maar wel de verschijnselen ervan. Het wordt ook vaak anders benoemd. Esperantzo geeft naar buiten toe te kennen op te komen voor de belangen van lesbische vrouwen en homoseksuele mannen. Naar binnen toe benoemen wij het niet altijd zo. Vaak omschrijven we wat we ermee bedoelen als we onze doelgroep willen bereiken. Je kunt jezelf pot, lesbisch of homoseksueel noemen. Alle drie verschillende benamingen voor min of meer hetzelfde. In andere culturen vind je weer andere benamingen (meer hierover in Pats 14 in het stuk 'Forgotten Fates, then and now' onder de bijdrage van Dr Saskia Wieringa). Nederlanders denken bij de term allochtonen vaak aan Turken en Marokkanen. Toch is ook John van Esperantzo een allochtoon (volgens de definitie van het woordenboek) maar dan uit Engeland.

Ook kijken Nederlanders naar gekleurde mensen als iets exotisch. Zwarte lesbische vrouwen en homoseksuele mannen krijgen hierdoor vaak stereotypen toebedeeld als 'ze kunnen het langer' of zijn meer 'gepassioneerd'. In Marokko en Turkije zelf kom je natuurlijk ook lesbische vrouwen en homoseksuele mannen tegen.

In Istanbul zijn bijvoorbeeld Gay-bars en ook in het zuiden van Marokko is het min of meer openlijk te vinden, tenminste als je er oog voor hebt. Vanuit hun geloofsachtergrond, de islam, wordt homoseksualiteit wel anders ingekleurd. Als goede vriendschappen waarbij ook homoseksuele handelingen denkbaar zijn. Hier gebruikt men een heel andere 'taal' en code dan bijvoorbeeld de homoseksuele mannen in de Nederlandse cultuur. De kunst is dan om homoseksuele Turkse en Marokkaanse mannen in Nederland ook vanuit hun culturele achtergrond te benaderen. En zo kent iedere cultuur haar eigen benaderingswijze. Een simpele doelgroep benadering bestaat dan ook niet. Een ander voorbeeld is de manier waarop de Coming Out gepropagandeerd wordt vanuit de Nederlandse lesbische en homo-cultuur en het beeld dat hiervan door de media van deze cultuur wordt gegeven. Vrouwen die van vrouwen houden en mannen die van mannen houden van niet-Nederlandse achtergrond identificeren zich daar niet mee. Confrontie met deze beelden heeft soms zelfs een tegengestelde werking op de emancipatie en acceptatie. En dan nog. Wie zegt dat het soms voor iemand niet beter is een dubbelleven te leiden als homoseksuele man of lesbische vrouw dan uitsluitend te kiezen voor het homoseksuele of lesbische?

Zo zijn bijvoorbeeld heel wat gehuwde mannen in Turkije die er in het geheim een man op na houden.

Ook in Nederland is dat een mogelijkheid. Afgezien van deze cultuur verschillen spelen er ook nog allerlei waarden en normen verschillen mee.

Het emancipatieproces zoals zich dat in Nederland heeft voorgedaan sinds de jaren zestig is aan veel allochtonen voorbij gegaan. De vrouwen emancipatie, de emancipatie van lesbische vrouwen en homoseksuele mannen, de emancipatie van de maatschappij als geheel, lijkt vanzelfsprekend maar is dat zeker niet. Daarbij komt ook dat in de landen waaruit veel van hen afkomstig zijn deze emancipatiegolf zich niet heeft voorgedaan.

En dan is er het verschil tussen ouders en kinderen, de zogenaamde eerste, tweede en derde generatie in Nederland. Deze eerste generatie ontleent haar identiteit vooral aan haar land van afkomst en houdt vast aan haar culturele waarden en normen. Zeker als minderheid in een voor hun vreemd land met een andere cultuur. De tweede en zeker de derde generatie laat deze meer los op zoek naar een eigen identiteit en plaats in de Nederlandse maatschappij. Dit kan dan tot conflicten thuis leiden. Zo was er een Marokkaanse jongen die naar een bijeenkomst kwam van Esperantzo. Hij werd gezien door een buurmeisje dat het vertelde aan zijn ouders. Hij kreeg gelijk drie maanden huisarrest. In een wereld van cultuur, geloof, emancipatie en generatie verschillen op zoek naar een eigen homoseksuele identiteit. Ga er maar aan staan!

Christine en Oscar

*Voor meer info Esperantzo:
Esperantzo*

*postadres Stichting O&O, Dommelstraat 9
5611 CJ Eindhoven 040-2444214*

FORBIDDEN FRUITS OF CIVIL SOCIETY FESTIVAL SARAJEVO

Een politiek/kulturele uitwisseling tussen Utrecht en Sarajevo van 6 t/m 15 september 1996.

Begin September ben ik met de Forbidden Fruits of Civil Society een week lang meegegaan naar Sarajevo. Wederom een bus, een aantal bands en andere performers, kokers en kooksters, discussieleid(st)ers en veel zin maar anders dan andere reizen dit keer geen gemakkelijke bestemming.

Zondagochtend, als ik wakker wordt, rijden we eindelijk in Bosnië. Het landschap is adembenemend. Een soort uitgesleten bergdal waarbij alle oneffenheden zijn weggenomen maar dan kilometers lang. Het weer is regenachtig, grauwe lucht en bijna geen mensen op straat. En dan de huizen. De TV heeft je veel laten zien maar als je dan met je eigen ogen de effecten van oorlog ziet moet je wel slikken. Elk huis heeft een verhaal, een geschiedenis die om wat voor reden dan ook tot de huidige staat heeft geleid. Maar waarom zijn alle huizen links van de weg zwaar beschadigd en staan ze rechts nog als vanouds. Logica is in oorlogen niet te zoeken en toch wil je een verklaring vinden. Waarom ben ik hier nu pas.

Een kleine week waren wij te gast bij de organisatie die alles georganiseerd hebben. Hoewel we in groepjes bij mensen verblijven hebben we een gemeenschappelijke ruimte in een voormalig congrescentrum.

In een oude jongerenclub waarvan het dak bij een beschieting is bezwaken, eten we, laten materiaal zien, spelen theater en worden muurschilderingen gemaakt. De bandjes en andere performances vinden plaats in een bar onder een faculteit van de universiteit. Discussies worden gevoerd in een leeszaal annex computerruimte die door de Spaanse overheid is ingericht. Hoewel er volgens mij veel belangstelling is, is de organisatie een beetje teleurgesteld over de opkomst en interesse van mensen. Nu waren wij net in de week voor de verkiezingen in Sarajevo en was het waarschijnlijk moeilijk concurreren met alle gratis verkiezingsshows en bijeenkomsten.

De familie waar wij drieën zijn ondergebracht, vader, moeder en zoon van ongeveer 30, schijnt/lijkt relatief welvarend te zijn. Correctie, ooit waren zij welvarend. Nu is moeder ziek, iets met het bloed. Vader doet veel, serveert ons elke ochtend een ontbijt. Hij verontschuldigd zich veel. "Eggs again, I'm sorry". Al snel doe ik verwoede pogingen mijn bord te legen, anders ruimt vader, met een teleurgesteld gezicht de tafel af voordat de koffie wordt geserveerd. Bij de koffie proberen we elke keer te praten wat met wat engels en een Bosnisch woordenboek wel lukt. De dag van ons vertrek staat om acht uur een groots ontbijt klaar. Zelfs moeder is op de been en bekommert zich om ons. Bij het gezamenlijk koffie drinken zegt vader opeens dat hij eigenlijk Europeaan is, no Balkan, hij is geboren boven de Drina in Kroatië. Moeder, van Bosnisch Servische afkomst, lacht hard en zegt luidkeels dat ze Europeeser is als hij. Vader mompelt wat en zoon Oskar zegt: Family joke.

Namens Act-Up! Amsterdam was ik een van de organisatoren van een discussie over AIDS. Er waren tamelijk veel mensen, waaronder veel jongeren die allen zeer geïnteresseerd waren in het onderwerp. Hoewel AIDS op TV en in de media nauwelijks een rol speelt, weten veel mensen wel wat van het onderwerp. Enerzijds doordat voor de oorlog AIDS wel werd besproken op school in de les maar anderzijds ook omdat de jeugd geen zin lijkt te hebben om zich door anderen zaken voor te laten schrijven. Na het geven van algemene info komen de vragen langzaam los. Over het besmettingsgevaar, over medicijnen en over waar het vandaan komt. Ook op mijn vragen komen antwoorden. Een homoscene bestaat niet echt, een drugsscene is er niet en eigenlijk kent niemand iemand met AIDS of HIV. Veel mensen maken zich zorgen als de vluchtelingen terugkeren, is er dan geen kans dat ze het virus meenemen en zo anderen besmetten. Een jongen vraagt of het niet beter is om iedereen te testen en eventueel apart te houden. De meeste mensen reageerden hierop negatief. Condooms, wederom een vraag van mij, worden bijna niet gebruikt aangezien ze net zo duur zijn als een brood. En met een gemiddeld inkomen van 400 DM per maand en vergelijkbare prijzen als in Nederland is de keuze snel gemaakt. Er ligt dus zeker een mooie taak om condooms voor Bosnië bijeen te krijgen met goede voorlichting. Waarschijnlijk kun je op de overheid lang wachten voordat ze iets dergelijks zal doen.

Tijdens de Aids-discussie blijkt een van de aanwezigen een psychiater te zijn die voor Artsen zonder Grenzen een programma opzet om de geestelijke schade van de bevolking te helen.

Twee dagen later is hij in de KUK-club, behoorlijk aangeschoten, met een Bosnische jongeman die net afgestudeerd is in de psychologie. We praten over hulpverlening, over post-traumatische stress-stoornis, theorieën enzo voort. Als de Bosnische jongeman even met vrienden gaat praten zegt de psychiater dat hij drie problemen heeft. Hij spreekt geen Bosnisch, hij hecht zich teveel aan de bevolking en, na enige aarzeling, hij is homo. Hij is eenzaam, zou graag een Bosnische vriend hebben. De Amerikaanse consul is weliswaar homo, heeft een kliekje om zich heen en organiseert feestjes maar die zijn hem, als Mexicaan, veel te Amerikaans. Maar veel Bosnische mensen heeft hij er nog niet over gevraagd. Als de Bosnische psycholoog terugkomt vraagt de psychiater hem wat hij eigenlijk van homoseksuelen vindt. De psycholoog, een mooie jongen, antwoordt dat hij ze walgelijk vindt, net zo erg als junkies en dat hij er gelukkig geen een kent.

De week was erg goed maar veel te kort. Er is zoveel te zien, er is zo veel te doen.

David

Mensen die meer willen lezen over deze uitwisseling verwijzen we naar de nieuwe Fahrenheit 451. Fahrenheit, Postbus 2884, 3500 GW - Utrecht

ACT UP!

**AIDS COALITION
TO UNLEASH POWER**

BVD INTERESSE IN HOMOLAND

De Binnenlandse Veiligheids Dienst blijkt geïnteresseerd geweest in de Homolandwoche die in April van dit jaar gehouden is in Nijmegen.

De Homolandwoche is een Duits initiatief van links radicale flikkers die twee keer per jaar samen komen. Aangezien er ook uit Nederland afkomstige flikkers deelnemen was dit keer woonwerkpand De Refter in Ubbergen (nabij Nijmegen) als locatie gekozen. Een aankondiging hiervan was te lezen in aktie blad *Ravage* nr. 208.

Het onderzoeksbureau Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten in Nijmegen weet te melden dat een infiltrant van de BVD opmerkzaam werd gemaakt op de aankondiging van de Homolandwoche. De infiltrant 'Eric' werd geacht dit te lezen en er aandacht aan te besteden. Voor zover nu na te gaan is er tijdens de Homolandwoche niets gebleken dat de infiltratie ook daadwerkelijk heeft plaatsgevonden daar er geen onbekende Nederlandse flikker of zich als zodanig uitgevende persoon aanwezig was.

ALWAYS GAY!

© WALT DISNEY ENTERPRISES

ILIS NIEUWSBRIEF

VOL.17 NR.2 1996

INTERNATIONALE LESBIESE INFORMATIE SERVICE NIEUWSBRIEF

ILIS is een nieuwsbrief met allerlei artikelen, ingezonden brieven, nieuws, oproepen en informatie over boeken en kunst.

Alhoewel het een lesbische nieuwsbrief is, is het gezien de inhoud een interessant blad voor mensen die geïnteresseerd zijn in de potten- en flickerstrijd overal ter wereld.

Met ingang van dit nummer zijn vrijwel alle artikelen dubbel gepubliceerd, namelijk in het engels en in het Spaans. In dit nummer staan de volgende artikelen:

1 Ontwikkeling van fonds voor lesbiennes (en homoseksuele mannen)

Dit artikel gaat over Minister Pronk's voornemen om lesbische/homogroepen in Azië, Afrika, Latijns-Amerika en het Caribische Gebied financieel te ondersteunen. (Over dit onderwerp is in de Pats van maart '96 een stukje van Oscar te lezen met als titel : 'Pronk ondersteunt alsnog aktie'.)

In het artikel van ILIS wordt melding gemaakt van het feit dat Grupo Triangulo Rosa (Pink Triangle Group) in Costa Rica een lesbies/homocentrum heeft geopend. Het centrum is in Alajuela en omvat een koffiehuis, Aidspreventie-workshops, mogelijkheden voor het volgen van engelse lessen en ontmoetingsruimtes voor jongeren ondersteuningsgroepen; ouders & vrienden van lesbiennes en homo's. G.T.R. is opgericht in 1991 en is de eerste door de regering van Costa Rica erkende lesbische/homogroep.

Het artikel gaat verder over Stichting X-Y, die samen met het Aktie Komitee Zimbabwe een publiek debat georganiseerd heeft in juni van dit jaar in Amsterdam. Het thema was: Homoseksualiteit; een Europese ziekte?

Van deze bijeenkomst is een kort verslag opgenomen in de ILIS Nieuwsbrief, zowel in het Engels als in het Spaans.

2 Lesbiennes in Nigeria: Hebben we echt een keus?

Hierin wordt beschreven hoe de situatie van lesbiennes in Nigeria is. Over hoe de Nigeriaanse cultuur omgaat met lesbiennes en hoe dat in het laatste jaar is veranderd. En hoe de situatie er nu voorstaat. De schrijfster (Sara Bassey) van het artikel benadrukt op het eind dat de lesbische strijd in Nigeria vooral ook een vrouwenstrijd is en dat de stigma's die lesbische vrouwen omringen alleen negatief gezien worden wanneer lesbiennes daarin berusten en accepteren dat het negatief is. De schrijfster pleit voor het vervangen van negatieve gedachten rond vrouwelijkheid door positieve gedachten en positieve akties. Een erg strijdbaar artikel. (Engelstalig).

3 Historisch Feit: Nieuwe Grondwet Zuid-Afrika beschermt lesbiennes.

Op 8 mei 1996 heeft Zuid-Afrika de nieuwe grondwet aangenomen. In de grondwet worden mensen beschermt tegen discriminatie op grond van; ras, sekse, sex, zwangerschap, kleur, seksuele voorkeur, leeftijd, geloof, cultuur, taal en afkomst. Dit is de eerste grondwet in de wereld die lesbiennes en homoseksuelen beschermt. Het artikel doet verslag van de stemverhouding in het Zuid-Afrikaanse Parlement

bij aanneming van deze bepaling in de grondwet. Een erg duidelijk en helder artikel, helaas alleen in het engels.

4 Nationaal Lesbies Archief Polen.

Er wordt beschreven waar het Lesbies Archief zich bevindt en wat haar activiteiten tot nu toe zijn en wat ze in de toekomst met het archief willen;

Een veilige plek in Polen waar lesbiennes samen kunnen komen en steun bij elkaar kunnen vinden. Het archief is vooral een platform voor actieve lesbische groepen om te werken aan de positieverbetering van seksuele minderheden. Door middel van bijeenkomsten wil het Lesbies Archief in contact komen met lesbische groepen uit andere landen om politieke strategieën uit te kunnen wisselen.

Ook wil het L.A.Polen elk kwartaal een nieuwsbrief uitgeven met een overzicht van beschikbare literatuur in het pools. (Er wordt hard gewerkt aan het verzamelen en vertalen van westerse feministische literatuur), en van lesbische initiatieven en activiteiten van Poolse groepen.

Of er inmiddels al een nieuwsbrief van de pers is gerold weet ik niet. Het contactadres van het Lesbies Archief Polen is: Olga Stefaniuk u. Sukiennicza 7 m 70 PL-91851 Lodz Polen - Tel./fax. 48-42-578262

5 Vorderingen rond relatiewet in Brazilië.

De wet die de relaties tussen mensen van gelijke seksen goedkeurt is nog steeds niet aangenomen door de Braziliaanse regering. De regering heeft besloten dat een parlementaire commissie gaat onderzoeken of legalisatie van lesbische/homosexuele relaties mogelijk is.

Deze beslissing is genomen naar aanleiding van een incident met een homo-stel. Het incident is breedvoerig in de media aan bod gekomen (in Brazilië). Een Braziliaanse jongen moest toezien hoe zijn Britse vriend, waar hij 6 jaar mee leefde, geen verlenging kreeg van zijn verblijfsvergunning en Brazilië uitgezet werd.

De parlementaire commissie zal een rapport opstellen voor de Braziliaanse regering en dan pas wordt er een besluit genomen over deze wet.

Grupo Dignidade, een Braziliaanse lesbische/homogroep, roept op brieven te schrijven naar de samensteller van het rapport 'Roberto Jefferson'. De brief moet minimaal de navolgende tekst bevatten:

Legalization of the Contract for Civil Union fulfills the government's obligations under Brazilian Constitution which guarantees that all Brazilian citizens are "equal under the law without discrimination of any nature"; laws protecting the rights of sexual minorities and same-sex relationships contribute to democracy and already exist in several countries; the bill is crucial to help ensure full civil rights for excluded social minorities.

Send letters to: Deputado Federal Roberto Jefferson, Gabinete 208, Camera dos Deputados, 70160-900 Brasilia DF, Brazil. Fax: +55-61-318 2208, and to Sr. Fernando Henrique Cardoso, Exmo. Presidente da Republica, Palacio do Planalto, Praca dos Tres Poderes, 70150-900 DF, Brazil. Fax: +55-61-226 7566

En dan nog.

Verder bestaat de ILIS Nieuwsbrief uit verschillende losse korte berichten van lesbische en homoseksuele groepen over de wereld. Dit keer berichten over; lesbische moeders in Noord Ame-

rika, Franse en Turkse lesbiennes, conferenties, International Lesbian and Gay Youth Organisation, enz.

Aangezien dit nummer van de ILIS Nieuwsbrief eerder 1996 is uitgekomen zijn er echter inmiddels (dec.'96) veel berichten en oproepen gedateerd.

Wanneer je de nieuwe ILIS Nieuwsbrief wilt lezen kun je voor verkooppunten e.d. contact opnemen met:

ILIS secretariaat c/o N.V.I.H.-COC

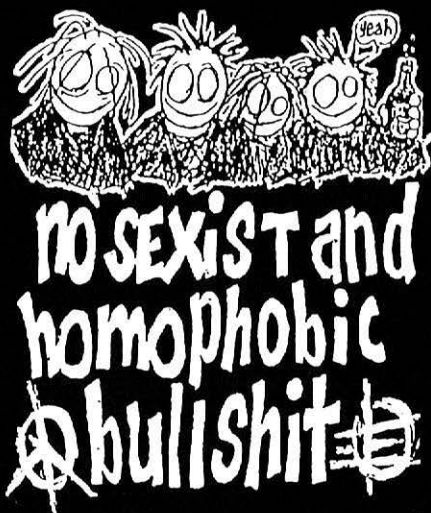
Nieuwezijds Voorburgwal 68-70

1012 SE Amsterdam

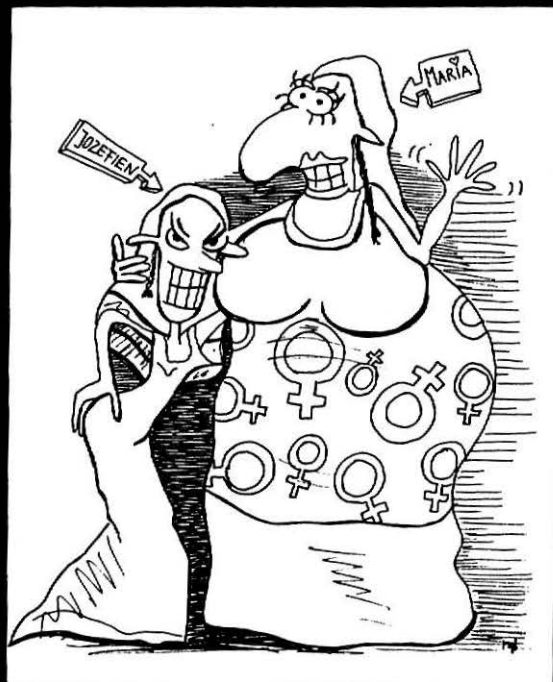
Tel. 020-6231192

Fax. 020-6267795

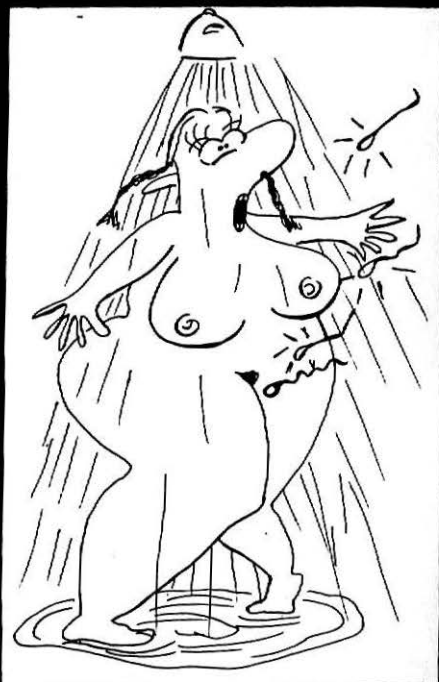
Irene

IT'S A QUEER CHRISTMASS AFTER ALL!

JOZEFIE EN MARIA, TWEE ONAFSCHEID-
DELIJKE VRIENDINNEN, TWEE GRAAG
GEZIENE POTTEN, MAAR HUN VRIEND-
SCHAP WERD ZWAAR OP DE PROEF GE-
STELD, HIER VOLGT HUN VERHAAL....

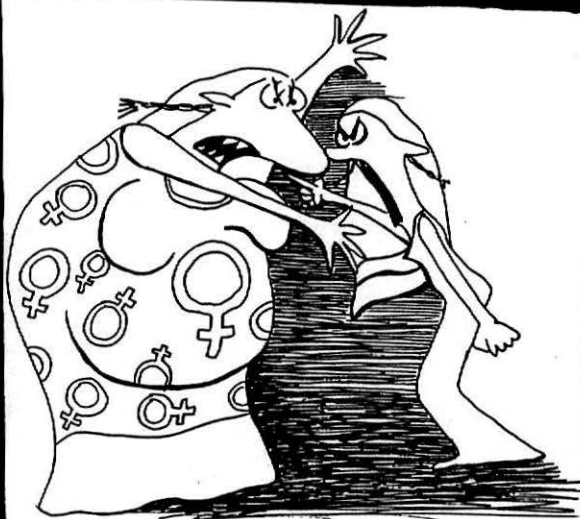

OP ZEKERE DAG VOND ER ONDER DE
DOUCHE EEN WONDERBAARLIJKE INSE-
MINATIE PLAATS. MARIA ZAG HET NOG
AANKOMEN, MAAR HET WAS TE LAAT.
TWEË ZAADJES VONDEN ER HUN WEG.

ZE HAD HET MAAR NIET AAN JOZEFIEN VERTELD EN ZE WAS HET VOORVAL AL BIJNA WEER VERGETEN. MAAR HAAR BUIK SPRAK ANDERE TAAL. BOINK, BOINK. "SHITI ZWANGER!"

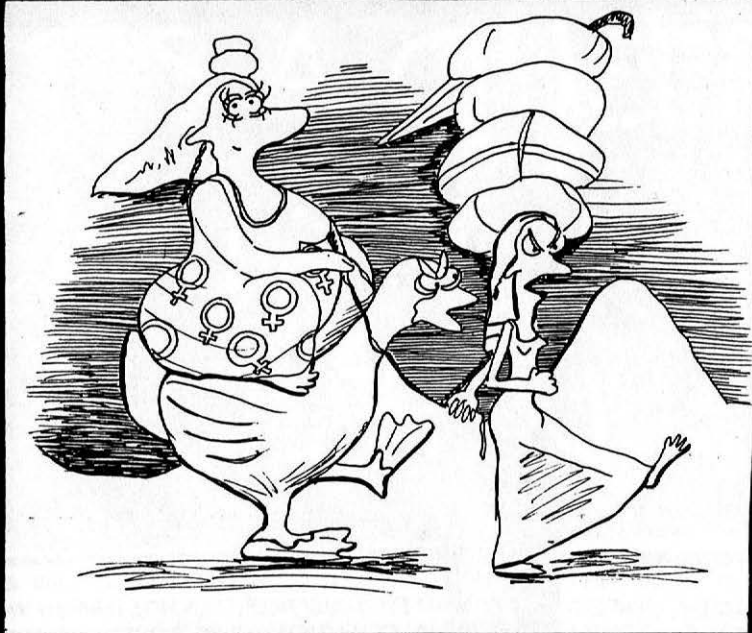
HET KON DAN OOK NIET ONOPGEMERKT BLIJVEN. "WAT! EEN KIND! NEEEEE! EN HOE DAN EN VAN WIE? JA, JA, OPEENS ONDER DE DOUCHE. EEN WONDER? EEN ONVERKLAARBAAR MYSTERIE. KOM TOCH NOU! DAT MOET IK GELOVEN! IS 'T ECHT WAAR MARIA?"

NOG NOOIT HADDEN ZE ZO'N RUZIE GEHAD. JOZEFIEN WAS BOOS EN VERDRIETIG TEGELIJK. MARIA ZWANGER! VAN WIE? EEN MYSTERIE. MAAR MARIA ZOU NOOIT LIEGEN WIST JOZEFIEN.

"IK GELOOF JE MARIA. LATEN WE GEEN RUZIE MEER MAKEN" EN AL SNEL LAGEN ZE WEER IN ELKAARS ARMEN. "IK HOU VAN JE JOZEFIENTJE" - "IK HOU VAN JE MARIA. EN OOK VAN JE DIKKE BUIK!"

ROZE ZATERDAG KWAM NABIJ. HOOGZWANGER OF NIET, MET DE
LELIJKE EEND GINGEN ZE ZOALS IEDER JAAR OP WEG. DE STRIJDBARE
STEMMING ZAT ER GOED IN BIJ JOZEFLEN. "WHERE HERE! WHERE -
QUEER!" - "AND I'AM FUCKING TIRED" KWEKTE DUCKIE DYKE!

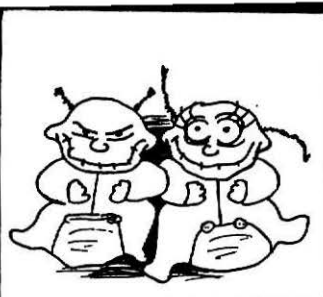
PAS VRIJDAGNACHT KWAMEN ZE UITGEPUT AAN. "IS ER NOG PLAATS
VOOR ONS IN HET HOTEL?" - "NEE NEE, WE ZITTEN BOMVOL HOORI!" - "ZIE
JE NIET ZE IS HOOGZWANGER!" - "DAAROM JUUST, GETSIE!" NERGENS
WAS ER Z.G. PLAATS MEER. DE ROZE CAMPING WAS DE LAATSTE HOOP.

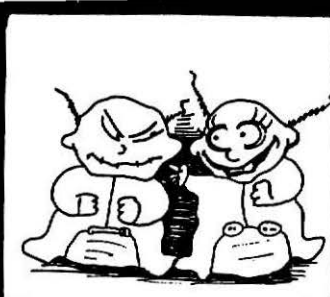
"BOY'S IS ER HIER MISSCHIEN EEN PLAATS VOOR ONS?" - "TUURLIJK, BIJ DE PINK SHEEP BOY'S ALTIJD! EN WEET JE WAT, NEEM ONZE TENT MAAR, WIJ SLAPEN WEL ONDER DE BLOTE HEMEL ALS JE BEGRIJPT WAT IK BEDOEL - "THANX A LOT BOY'S! QUEER SOLIDARITY RULES!" BEDANKTE JOZEFIËN HEN.

EN IN DEZE ZWOELE ROZE NACHT VOELDE MARIA DAT HET ZOVER WAS. SAMEN MET JOZEFIËN DEED ZE DE ONTSPANNINGSOEFENINGEN VAN DE ZWANGERSCHAPSGYM. DUCKIE DYKE HAD ZO Z'N BEDENKINGEN "WAT 'N GEDOE VOOR EEN EITJE LEGGEN" EN EEN ROZE STER VERSCHIEEN ER.

EEN EITJE? TWEE EITJES!
IN DE OCHTEND VAN DE
ROZE ZATERDAG WERDEN
ER 2 KINDJES GEBOREN.

"HOI, WIE BEN JIJ? HALLO
HOOR JE ME NIET? MEIS-
JE, HALLO, WIE BEN JE?"

"JEZUS, WIE ANDERS! IK
BEN JEZUS OF HAD JE LEI-
VER EEN BROER DAN EEN
ZUS?" - "TUURLIJK NIET!"

ALLE DRAGKINGS EN DRAGQUEENS KWAMEN DIE ROZE ZATERDAG DE TROT-
SE MARIA EN JOZEFIEN FELICITEREN EN OVERLADEN MET 'KADO'S. EN DE
KINDJES ZELF? "HE ZUSSIE, BEN JE OOK ZO BLIJ DAT IK JEZUS BEN? WE WOR-
DEN WEL POTTEN HE?" - "REKEN MAAR VAN YES!" EN ZO KWAM ALLES GOEDI!

TEKENINGEN MARRET TEKST OSCAR

NOOT VAN DE REDACTIE

In de vorige Pats stond een stuk van Sandra n.a.v. zijn ervaringen als flikker met de potten en flikkerdag in Brno tijdens het Forbidden Fruits Of Civil Society Festival. Dit stuk van Sandra is daarna ook geplaatst in de Fahrenheit, een Utrechts aktieblad. Daarop is er in de Fahrenheit een reactie gekomen van de organisatie van het Forbidden Fruits Of Civil Society Festival. Deze is ook gestuurd naar de Pats. We besloten om dit stuk te plaatsen ter verduidelijk van weer een reactie op dit stuk dat je ook in deze Pats kunt lezen. Het moge daarbij duidelijk zijn dat we het stuk van de organisatie van het festival niet plaatsen *omwille van de inhoud* ervan. Als eerste nu de reactie van de organisatie van Forbidden Fruits Of Society en daarna de reactie op deze reactie.

Reactie op ingezonden brief van Sandra:
Neeeeee!!! Verslag van de potten en flikkerdag in Brno (Tsjechië) zie Pats 15

Als organisatie van het Forbidden Fruits of Civil Society Festival wilden we eigenlijk helemaal geen woorden vuil maken aan de reactie van Sandra op de festivalweek in Brno, april/mei 1996.

Kritiek leveren is altijd prima, mits dit op een zuivere en eerlijke manier gebeurt. Natuurlijk begrijpen wij dat Sandra ongelooflijk heeft lopen balen van wat er allemaal fout liep rond de ACT-UP! info middag. Wij willen echter wel aangeven wat er feitelijk niet klopt en wat ons enorm verbaasde in de reactie van Sandra. Een kwart van de reactie handelt over de Amsterdamse kraakwereld van de jaren tachtig. Is dit een poging de organisatie van het Forbidden Fruits Of Civil Society Festival te vergelijken of gelijk te stellen met de 'afschuwelijk autoritaire bonzen' uit die tijd? Het blijft een raadsel want het verband met de rest van de reactie ontbreekt in zijn geheel. Verder lezen: de wordt de verbazing alleen maar groter. Op de laatste vergadering voor ons vertrek naar Brn o zou er niet gereageerd zijn op de mededeling van Sandra dat iemand anders maar een potten en flikkerdag moest organiseren. Dit is pertinent niet waar.

Ten eerste zijn er met betrekking tot het misverstand dat ACT-UP! een potten en flikkergroep zou zijn excuses aangeboden. Ten tweede is er iemand anders gevraagd iets met ACT-UP! te gaan doen. Toen is besloten om geen wijzigingen op de posters aan te brengen omdat een flikkergroep uit Berlijn aangekondigd had op het festival langs te komen, speciaal voor de infomiddag. Degene die Sandra steeds aanduidt als iemand van de organisatie van het festival zit helemaal niet bij de organisatie. Deze persoon (of zoals Sandra hem omschrijft 'hetero-jongen') verzorgde de contacten met T. H. Culture in Brno. Dat wij de mensen die op de infomiddag afkwamen niet hebben opgevangen komt omdat 'de hetero-jongen', die het misverstand over deze middag de wereld heeft ingeholpen, zijn verantwoordelijkheden inzag en deze opvang verzorgde. Dit staat helemaal los van hoe deze persoon zich als individu ten opzichte van Sandra gedragen heeft. De avond na de geplande potten en flikker of ACT-UP! dag heeft iemand van ons nog langdurig met Sandra zitten praten. Bij ons ontstond toen het idee dat alles uitvoerig besproken en uitgesproken was.

Marieke, Endie, Stefan, Skip en Arnulf
meer organisatoren van het festival zijn er niet

REACTIE OP REACTIE

Ik zelf ben net als de meeste lezersters niet een direct betrokkene en kan dus ook niet beoordelen of de feiten nu wel of niet, juist of onjuist worden weergegeven in het stuk van Sandra of te wel in de reactie daarop van de organisatie. Het analyseren van de "veronderstelde feiten en tegenstrijdigheden, de waar of onwaarheden" is dan ook niet waarop ik wil reageren. Hoe het nu feitelijk helemaal precies zat is uiteindelijk ook niet waar het mij om draait. Ik ga liever in op de beleving en de gevoelens die ten grondslag liggen aan het stukje van Sandra en hoe daar blijkens de toon van reageren mee om wordt gegaan door de organisatie van het festival.

Wat ik erg jammer vind is dat de reactie van de organisatie van het Festival zich zozeer beperkt tot verdedigen, weerleggen en afschuiven van Sandra's kritiek en gevoelens. Om een stuk met de aanhef te beginnen "we wilden er eigenlijk geen woorden aan vuil maken" getuigd nou bepaald niet van een positieve benadering. En het gaat wel heel ver om iemand die zijn gevoelens en ervaringen omtrent de voorbereidingen en niet doorgaan van deze dag opschrijft te verwijten dat het geen 'zuivere en eerlijke' manier is geweest. Mochten feiten niet kloppen is het zinniger om er eens goed over te praten en dat lukt niet altijd in een langdurig gesprek. Meer interesse in de beleving van een flikker die in een hetero-groep zit lijkt mij veeleer op zijn plaats. Zeker als je bedenkt dat de organisatie zelf betrokken is bij het organiseren van nota bene een potten en flikkerdag! Maar in plaats daarvan walst men over Sandra heen. En dat is wat mij steekt.

Daarom wil ik reageren omdat ook mij dit raakt.

Juist Sandra's beleving en gevoelens omtrent de potten en flikkerdag waren het die mij in zijn stuk het meest aanspraken. Als zelf flikker zijnde herken ik bepaalde gevoelens en mechanismen en kon mij daarbij een beeld vormen dat ook mijzelf niet vreemd is. Net als Sandra verkeer ook ik veel in de zogenaamde alternatieve linkse sien met de niet onbelangrijke toevoeging *hetero-sien*. In de marge van deze sien wordt ook potten en flikkerstrijd gevoerd door vooral de potten en flikkers zelf. Dat Sandra het gevoel had dat hij als flikker de potten en flikkerdag toebedacht kreeg juist en alleen om het feit dat hijzelf flikker is begrijp ik dan ook. Zo blijft potten en flikkerstrijd netjes in het hokje van potten en flikkers zelf zodat de rest zich bezig kan houden met andere zaken. Begrijpt men dan nog steeds niet dat potten en flikkerstrijd alles te maken heeft met de hetero-maatschappij waar wij allen deel van uit maken, niet in de laatste plaats de hetero's zelf!

Wetende dat de potten en flikkerdag min of meer tot stand gekomen is door een misverstand (Act Up=potten en flikkers) en er nog twee weken voorbereiding waren begrijp ik dat hij ervan af zag om deze dag te organiseren. Belangrijk zou daarbij ook zijn om mensen in Brno zelf erbij te betrekken. Iets wat ook niet meer haalbaar was. Zo een dag bereid je gedegen voor, zeker als het gaat om een potten en flikkerdag in Brno. Tjehie staat bepaald niet bekend als homo-vriendelijk. Dat Sandra een "akelig voor gevoel" bekruipt als men de dag toch door laat gaan is dan ook niet verwonderlijk. Dat *kan* niet goed gaan. En het ging dan ook niet goed.

Ik ben enkele malen in Tjechie geweest en heb daarbij ook gesproken met in Tjechie levende jongeren die homoseksueel zijn of homoseksuele gevoelens hebben. Het taboe hierop is groot, zeker ook in de linkse sien daar. Met deze mensen in mijn herinnering en hun verhalen, mijn eigen worstelingen in het verleden met homoseksualiteit, geloof me, dan zou ik me net als Sandra generen, doodongelukkig voelen, als ik het idee kreeg dat mensen met een kluitje in het riet werden gestuurd. En dat gevoel had Sandra erbij! Men kwam voor een potten en flikkerdag en keerde met niets weer huiswaarts. Dat kun je niet maken. Het is geen concert dat niet doorgaat ofzo!

Je hebt hier te maken met mensen voor wie het misschien wel heel wat was om überhaupt te komen en ernaar te vragen. Mensen met bepaalde verwachtingen, hoop op herkenning en erkenning, misschien was het wel een van de eerste stappen in het proces van coming-out. Het hoeft niet zo te zijn, maar de kans is er en is groot. En hoe je het ook wend of keert, als organisatie van het festival waarvan de potten en flikkerdag een onderdeel was, heb je ook een niet onbelangrijk aandeel in de verantwoording hiervoor. Deze verantwoordelijkheid hiervoor is er geen die je afschuift als organisatie op de zogenoemde heterojongen. Dat is al te gemakkelijk.

Deze verantwoordelijkheid is niet een die je *afschuift* maar juist dient te *nemen* als zichzelf serieus te nemen organisatie en festival.. Hierin schiet de organisatie duidelijk te kort. En dat hoeft niet! Verantwoordelijkheden delen is een teken van onderlinge solidariteit! Het is geen abstract gegeven dat je naar believen kunt indelen.

Waarom voelt met zich wel verantwoordelijk bij de gebeurtenissen in voormalig Joegoslavië en Sarajevo waar het festival deze keer heen ging? Verantwoordelijk maar ook onmachtig om iets te doen. Begrijpelijk. Maar het mooie aan de verantwoordelijkheid bij de potten en flikkerdag is dat je hier niet machteloos bent. Je kunt hem nemen en delen er van alles en nog wat mee doen. Je kunt hem ook afschuiven. Sandra kan dit niet. Of hij wil of niet, gevoelsmatig krijgt hij het dubbel en dik op zijn boterham.

Hij voelt zich medeverantwoordelijk. Waarom? Juist ja, omdat hij flikker is. En zo is de cirkel rond en komt het weer terecht op het bord van potten en flikkers zelf.

Vanaf dat er de potten en flikkerdag op het programma stond, al dan niet door een misverstand, tot en met de reactie van de organisatie, het is allemaal mis en misgegaan. Er lijkt wel plaats te zijn voor potten en flikkers maar als het erop aankomt wilt men zijn of haar handen er niet aan brandden.

"Een potten en flikkerdag als onderdeel van het festival, prima. Maar verwacht daarbij niets van ons. En als het misloopt moet je ons daar niet mee lastig vallen, sterker nog, krijg je de wind van voren". Dat is de boodschap die overkomt.

Oscar.

Mede uit naam van Christine en Frank.

VOORAANKONDIGING DE ROZE LENTE

voorheen de 'Roze Golf'

Van half mei - half juni vindt in Utrecht binnen de driehoek Vredenburg - Janskerkhof - Domplein, met het Neude als hart, de 'Roze Lente' plaats.

Het wordt een manifestatie van een maand om de diversiteit van de potten/flikker/bi-cultuur zichtbaar(er) te maken door middel van kunst en cultuur. Wie nu al meer wil weten over de 'Roze Lente', kan contact opnemen met de 'Roze Lente' onder telefoonnummer 030-2865999.

HOMOSEKSUALITEIT IN CHINA

Afgelopen maand was de Chinese journalist en homo activist Gary Wu in Nederland. Hij was hier om een conferentie over aids en homoseksualiteit in Hong Kong voor te bereiden. Hij is een van de weinige inwoners in China zelf die zich daar inzetten voor lesbische vrouwen en homoseksuele mannen. Gary Wu heeft enkele jaren geleden een boek geschreven over het leven van homo's in China en heeft meegewerkt aan een video film over het leven van homo's in China. Beide zijn een van de weinige betrouwbare bronnen over dit onderwerp in China die overigens in China zelf niet te verkrijgen zijn.

Homoseksualiteit wordt niet langer gezien als een vorm van westerse decadentie die daar niet zou voorkomen maar erg vrij is het klimaat zeker nog niet. In de meeste grote Chinese steden zijn wel een paar kroegen waar homo's elkaar kunnen ontmoeten maar dat zijn kleine onopvallende zaken die door de politie nauwlettend in de gaten worden gehouden. De meeste Chinese homo's bezoeken die bars niet maar ontmoeten elkaar in parken, op stationspleinen of bij openbare toiletten. Ze houden hun voorkeur angstvallig verborgen voor hun familie, vrienden en collega's. Ontvangen in eigen huis is zeer moeilijk. De schaarste aan woningen is zo groot dat alleenstaande nauwelijks een zelfstandige woonruimte kunnen krijgen. De Chinese pers schrijft nooit iets over homo's. Ze worden als het ware doodgezwegen. 'Als je het er niet over hebt bestaat het ook niet'. Homo-organisaties oprichten is dan ook verboden. Onder deze om-

standigheden is het vrijwel onmogelijk om iets aan aids voorlichting te doen. Toch begint het bij de Chinese overheid door te dringen dat het doodzwijgen van homoseksualiteit niet de meest geëigende manier is om iets aan de aids-epidemie te doen. Er is een aarzelend begin gemaakt met voorlichting en condoomverkoop. In 1993 werd er een officiële sexshop geopend in Beijing en kwam er een programma over seks op de radio van Sjanghai en een aids-hulplijn. Een officieel Chinees instituut voor gezondheids voorlichting startte toen ook een homogroep 'Men's World' die aids voorlichting onder homo mannen moest verzorgen. Korte tijd later werd deze echter verboden door de Chinese autoriteiten wegens het zijn van een subversieve organisatie. Zowerken de verschillende overheidsapparaten elkaar tegen. Dit is tekenend voor de warrige en moeilijke situatie op dit terrein.

Toen Gary Wu probeerde om tijdens de internationale vrouwen conferentie in Beijing homo-rechten aan de orde te stellen werd hij gearresteerd en korte tijd vastgehouden. Ook zijn huidige activiteiten zijn verdacht in de ogen van de overheid. Het was hem dan ook niet toegestaan om China te verlaten voor zijn reis naar Europa. Door een truc wist hij een uitreisvisum te bemachtigen. Gary wil een internationale homo-organisatie opzetten voor Chinees sprekenden. In samenwerking met de ILGA en Amnesty International zoekt hij nu contact met Chinezen overal ter wereld. Hij hoopt dat de politieke veranderingen die nu gaande zijn in China zullen doorzetten en het misschien mogelijk maken om binnen een paar jaar daadwerkelijk organisaties opgezet kunnen worden voor de belangen van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen.

VRIJE LIEFDE EN ANARCHISME

Anarchisme en de vrije liefde zijn ongeveer op hetzelfde moment mijn leven in gebuiteld. Ik werd verliefd op een anarchiste ie ook de vrije liefde 'aanhing' en bovendien al jaren een heel stevige relatie had. Juist omdat zij zozeer in de vrije liefde geloofde kon ik er ook nog bij, en zo is het gekomen dat ik al bijna 3 jaar met haar het leven deel.

Hoewel ik het vrije liefdesleven zeker in het begin niet makkelijk vond had ik ook vanaf het eerste moment het gevoel dat het klopte. De vrije liefde leven betekent de liefde vrijlaten en niet door afspraken en beloftes proberen in te kaderen of vast te leggen, ook niet door onuitgesproken beloftes om bijvoorbeeld niet op een ander verliefd te worden. Dat sprak mij enorm aan.

Vrije liefde en anarchisme passen volgens mij uitstekend bij elkaar. Als anarchisme het streven is naar zoveel mogelijk vrijheid voor alle mensen (daarbij horen wat mij betreft altijd zorgvuldigheid en 'voelsprietigheid' ten opzichte van anderen en verantwoordelijkheid nemen voor wat je doet) dan is vrije liefde anarchisme op het gebied van de liefde.

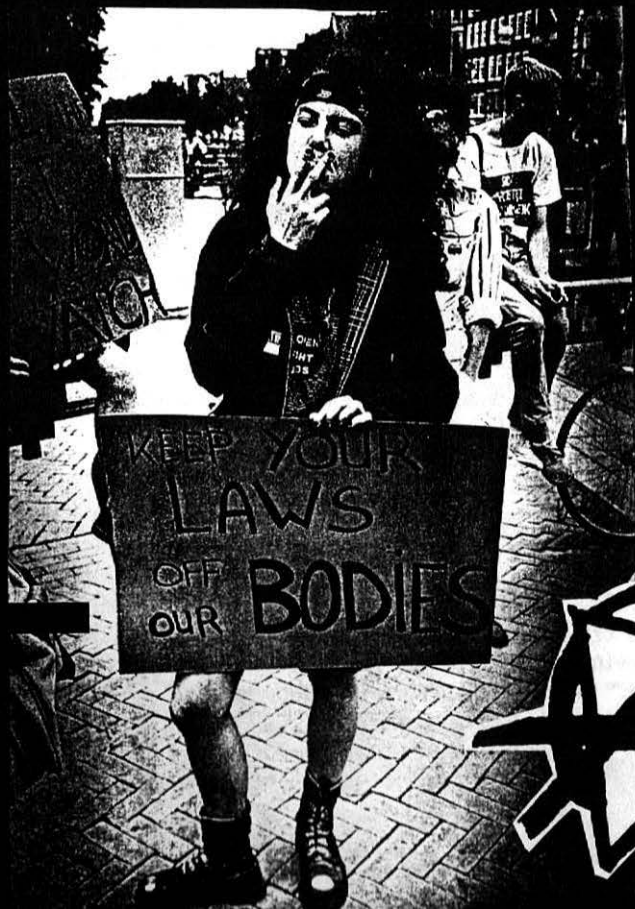
Het streven naar vrijheid voor mezelf en voor anderen is duidelijk: ik wil mezelf niet beknotten in het mogen liefhebben van anderen, wie dat ook zijn, maar ook een ander wil ik daar in vrijlaten. Nogmaals: dit hoeft niet altijd heel makkelijk te zijn, want bijna niemand wordt met de vrije liefde opgevoed. De angst om verlaten te worden of om niet goed genoeg te zijn is vaak levensgroot aanwezig.

Maar, als ik heel eerlijk kijk zijn die angsten er in de monogame liefde ook, alleen worden die toegedekt en zelfs verdrongen door de (schijn?) zekerheid van de onuitgesproken afspraak om niet op een ander verliefd te worden.

De voelsprietigheid en zorgvuldigheid die ik zo bij anarchisme vind passen horen al helemaal bij de vrijeliefde. Want juist in de liefde kunnen mensen kwetsbaar of onzeker zijn, en het lijkt mij goed om daar zorgvuldig mee om te gaan. Wat niet hoeft te betekenen dat het streven naar vrije liefde opgeschort moet worden zodra duidelijk wordt dat je geliefde er onzeker van wordt. Maar onder het mom van vrije liefde over onzekerheid heen walsen kan wat mij betreft niet door de beugel. Verantwoordelijkheid nemen voor wat je doet en laat, dat klinkt zo vanzelfsprekend. Maar juist als het om verliefdheid gaat lijkt dat minder makkelijk, verliefdheid overkomt je immers? Ik denk dat het genuanceerder ligt. Stel je voor, je hebt twee dikke liefdes in je leven, een volle agenda en het gevoel dat je eigenlijk te weinig aan jezelf en je geliefden toekomt. En hop: daar komt iemand voorbij op wie je verliefd wordt. Nuchter gezien is het onverstandig aan die verliefdheid 'toe te geven', want je weet dat je dan nog minder tijd zult hebben voor jezelf en anderen dan je al had. Verliefdheid is een gevoel dat je voor een groot gedeelte zelf maakt, en vrijeliefde betekent volgens mij niet per se achter elk verliefderig gevoelletje aan hollen. Dit klinkt misschien saai en inperkend, maar het is denk ik noodzakelijk te beseffen dat een dag maar 24 uur telt en dat je beperkingen hebt in wat je allemaal aankunt.

Misschien voor alle duidelijkheid: een vrije liefdesrelatie is niet per se een niet-monogame relatie. Wie weet kies je in vrijheid wel voor een persoon of word je gewoon nooit verliefd op een ander. Prima lijkt me. Zodra er echter (verliefde) gevoelens met tegenzin onderdrukt moeten worden is de liefde volgens mij niet meer vrij. Ik vind het opvallend dat het in anarchistische blaadjes vaak wemelt van artikelen over Koerdistan en Mexico, over de onvrijheid van mensen daar maar dat het zelden gaat over hoe mensen in hun eigen leven hun anarchisme of vrijheidslievendheid vormgeven. Misschien dat ze geen zin hebben om intieme details van hun leven met anderen te bespreken, dat snap ik eigenlijk wel. Maar zou het niet leuk zijn om het dagelijkse/intieme/dichtbij te anarchiseren? Wat mij betreft: ik blijf de vrije liefde een interessant, inspirerend en verrijkend experiment vinden (want een experiment is het, er zijn zo weinig voorbeelden om je aan te spiegelen). Wel vind ik het na een kleine 3 jaar nog steeds soms een ingewikkelde puzzel, dan raak ik verstrikt in tegenstrijdige gevoelens. Reden genoeg om nog eens goed door te voelden/denken/voelen over de vrije liefde.

Simone.

GRONDWET ZUID-AFRIKA

In het stuk over de ILIS Nieuwsbrief kon je al lezen over de nieuwe grondwet die ook lesbiennes en homoseksuele mannen beschermt. Een historisch feit. Onderstaand artikel is overgenomen uit de betreffende nieuwsbrief.

On 8 May 1996, South Africa adopted its new constitution, which protects people from discrimination based on "race, gender, sex, pregnancy, marital status, ethnic or social origin, color, sexual orientation, age, disability, religion, conscience, belief, culture, language and birth." It is the first constitution in the world to protect lesbians and gays, and sets a precedent for Poland's draft constitution which also prohibits discrimination based on sexual orientation.

The Constitution was supported by a majority of the South African Parliament, including representatives from the African National Congress (ANC), the Pan African Congress and the National Party. The ANC, which holds over sixty percent of the seats in parliament, has consistently taken a position against discrimination based on sexual orientation, partly as a result the years of involvement of lesbian and gay activists in the anti-apartheid struggle. President Nelson Mandela supported the inclusion, and during his 1994 inauguration speech included lesbians and gay men as equally protected citizens in his vision for a new South Africa. Archbishop Desmond Tutu had urged the constitutional assembly to retain the clause and stated that rejection of lesbians and gays by the church is "nearly the ultimate blasphemy."

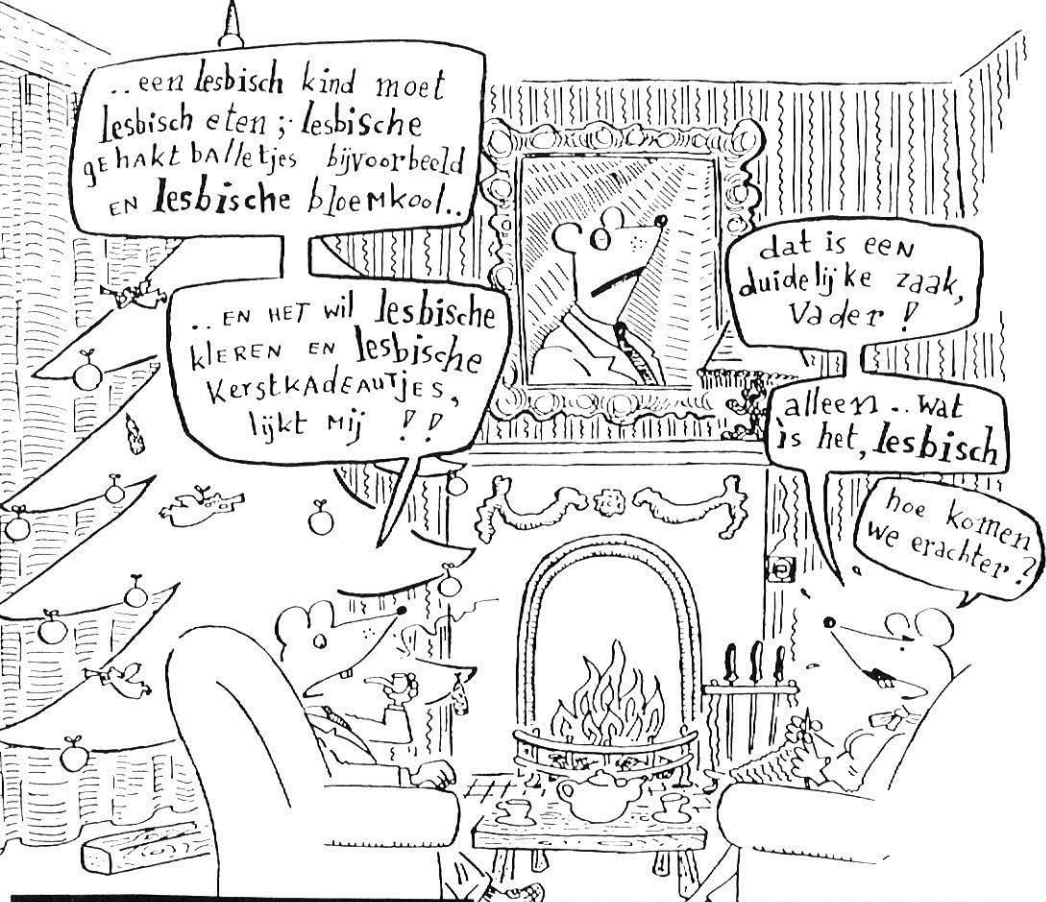
The only party to vote against the Constitution was the African Christian Democratic Party, which explicitly cited the retention of the sexual orientation clause and the right to abortion, stating that "the family is the most important building block of the society....The constitution supports the dissolution of the family, supports criminals and those involved in unnatural lifestyles, and will inevitably lead to an increase in homelessness and street children." Five days before the vote to adopt the Constitution, over 8,000 Christians and Muslims marched to parliament, opposing the inclusion of sexual orientation and the right to abortion in the Bill of Rights.

The permanent constitution replaces an interim constitution which had been in place since 1993 and which included sexual orientation in its equality clause. The retention of the clause in the final document follows two years of intense lobbying efforts and a nationwide letter-writing campaign coordinated by the National Coalition for Lesbian and Gay Equality (NCGLE). NCGLE was formed in December 1994 to unite existing gay and lesbian organizations for this purpose. NCGLE organized lobbying delegations of lesbians and gay men from every racial and language group; coordinated letter writing, petition, and postcard campaigns; and prepared legal submissions to the Constitutional Assembly supporting the sexual orientation clause. Letters, postcards, and petitions sent to the Constitutional Assembly from all over South Africa were 13 to 1 in favor of keeping the clause in the Bill of Rights.

Contact: National Coalition for Lesbian and Gay Equality, PO Box 1984, Joubert Park 2044, South Africa. Fax: +27 11 229 7762; email: coalgr@aztec.co.za

.. een lesbisch kind moet
lesbisch eten; lesbische
gehakt balletjes bijvoorbeeld
en lesbische bloemkool..

.. EN HET wil lesbische
KLEREN EN lesbische
KERSTKADEAUTJES,
lijkt mij !!

dat is een
duidelijke zaak,
Vader !

alleen .. wat
is het, lesbisch

hoe komen
we erachter?

POTTEN EN FLIKKERKAFEE DE REL VIJF JAAR!

Zaterdag 4 januari 1997 bestaat DE REL vijf jaar. Dit wordt gevierd met een schitterende Glitter en Glamour-party.

Voor iedereen is er gratis champagne en een verrassing aan de deur. Daarnaast een surprise act en natuurlijk een Queer Dance Night tot in de vroege uurtjes! (aansluiting eerste treinen). Voor wie er zin in heeft, de dresscode is glamour en glitter. Zoals altijd gaan we om 22.00 uur open en is de inkom F2,50. Iedereen is dan ook bij deze uitgenodigd om dit feest mee te vieren. DE REL - BURGERS, Hertogstraat 2 in Eindhoven.

HOMO-SEX BLIJFT STRAFBAAR

In de Pats heb je regelmatig kunnen lezen over de slechte omstandigheden van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen in Roemenië. De vele internationale protesten als ook de kaarten actie waar de Pats aan deelnam hebben helaas niet het gewenste resultaat opgeleverd. Op 11 september heeft het Roemeense Parlement gestemd voor het behoud van de wet waarin homoseksuele activiteiten strafbaar worden gesteld. De strafmaat hiervoor ligt maar tussen de 6 maanden en drie jaar.

P A T S A G E N D A

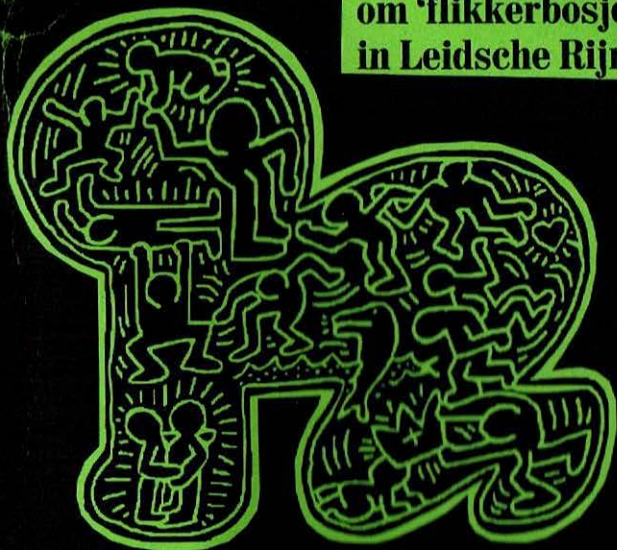
1 dec.	WereldAidsDag, Den Bosch (info: 073-6404536, Monica Overmars)
1 dec.	Queercafé Christina's natte droom, zondag van 15.00 - 20.00 uur in De Kasbah, Amstelveenseweg 134 te Am★dam (elke zondagmiddag)
7 dec.	Potten en Flikkerkafée De Rel, 22.00 uur, Hertogstraat 2 Eindhoven
11dec.	Safer Sex & Culture, Strange Fruit the Real, 20.30-23.30, Rozenstr.14 Am★dam
17dec.	Strange Fruit avond, 21.00 uur, Rozenstraat 14, Amsterdam
4 jan.	Potten en Flikkerkafée De Rel 5 JAARI 22.00 uur, Hertogstr 2 Eind'h
8 jan.	Safer Sex & Culture, Strange Fruit the Real, 20.30-23.30, Rozenstr.14 Am★dam
21 jan.	Strange Fruit avond, 21.00 uur, Rozenstraat 8 Amsterdam
1febr.	Potten en Flikkerkafée De Rel, 22.00 uur, Hertogstraat 2 Eindhoven
8febr.	Queerdisco, 22.00 uur, Voorstraat 71 Utrecht
12febr.	Safer Sex & Culture, Strange Fruit the Real, 20.30-23.30, rozenstr.14 Am★dam
18febr.	Strange Fruit avond, 21.00 uur, Rozenstraat 8 Am★dam
1 mrt.	Potten en Flikkerkafée De Rel, 22.00 uur, Hertogstraat 2 Eindhoven

Commissie vraagt om 'flikkerbosjes' in Leidsche Rijn

De commissie homo- en lesbische emancipatie wil dat de gemeente Utrecht bij de bouw van de nieuwe stad Leidsche Rijn rekening houdt met de wensen van homoseksuelen. Zo zouden de planners 'flikkerbosjes' en zogenoemde cruiseplaatsen, waar homo's elkaar kunnen treffen, moeten intekenen in het ontwerp van Leidsche Rijn.

Dat zegt de secretaris van de commissie, J. Vesters. Maandagavond installeert wethouder P. van der Linden van welzijn de nieuwe commissie, waarin veertien personen uit onder meer het COC, het Steunpunt Anti Discriminatie en de stichting SLOW (ouders van homoseksuele kinderen) zitting hebben.

De commissie gaat het college adviseren over beleidsontwikkeling en uitvoering op homogebied. 'In Leidsche Rijn komen 100 duizend mensen te wonen, van wie 5 tot 10 procent homoseksueel is,' rekent Vesters voor. 'Er komt veel groen, dus kun je er zeker van zijn dat er "gecruisd" gaat worden.'

**Would he be more careful if
it was him that got pregnant?**

THE RHYTHM METHOD
It's not infallible, but then who is?

